

ПЕРЕДМОВА

Даний збірник підготовлений до 100-річчя від дня народження Валентина Дмитровича Отамановського — вченого і краєзнавця.

В. Д. Отамановський — автор більш як 50 наукових праць. Своїм впливом він охоплював історико-краєзнавче вивчення Поділля, концентрував і популяризував літературу про край у Вінницькій філії Всенародної бібліотеки Всеукраїнської Академії наук; у Кабінеті вивчення Поділля об'єднав кращі сили дослідників, сприяв публікації їх творів, що склали так звану «Енциклопедію Поділлязнавства».

Ця праця є логічним продовженням тієї роботи, яку проводив все своє життя Валентин Дмитрович. Подані матеріали, що дослідженні за останнє десятиліття, дозволяють по-новому підійти до традиційно актуальних проблем краєзнавства Поділля.

Подані в збірнику матеріали розміщено в шести розділах.

Перший розділ — «В.Д. Отамановський — вчений та краєзнавець». В ньому зібрані матеріали про дослідника, його «Автобіографія» і «Моє каяття», взяті з слідчого фонду архіву КДБ (т.149) по справі СВУ, які публікуються вперше. Підготовлені до друку Л. Р. Кароєвою.

В другому розділі — дослідження з археології Поділля. З 11 статей — 7 присвячено вивченню пам'яток Трипілля. Це пов'язано з тим, що 1993 рік оголошено ЮНЕСКО роком трипільської культури. В науковий обіг вводяться матеріали пам'яток, що досліджуються останнім часом (Ворошилівка, Бернашівка, Чечельник).

З архіву покійного В. Д. Гопака поданно дві неопубліковані його роботи, про обробку металу у скіфський час та розвідки в басейні р. Згар.

В третьому розділі зібрані праці з історії Поділля: від літописних часів до сучасності, від вивчення історії окремих сіл, міст до самих широких актуальних проблем. Чільне місце посідають праці, присвячені колективізації та голодомору 1932 - 1933 рр. на Поділлі.

Розділ четвертий — «Археографія Поділля» містить два дослідження: опис документів з маєтку князів Четвертинських в селі Янкові та ревізію Вінницького замку 1545 року.

У п'ятому розділі — матеріали з етнографії та фольклору Поділля. Щиро дякуємо пані Хелені Бжозовській з Польщі, яка надіслала до збірника альбом писанок, виконаний її пра-прабабусею в одному з подільських сіл на початку ХХ століття. Цей матеріал підготовлено до друку В. А. Косаківським.

Окрему групу складають праці по вивченню народної медицини подолян, звичаїв та сімейних обрядів, зокрема весілля.

У шостому розділі — праці про природу Поділля. Всі вони групуються навколо сучасних екологічних проблем краю.

В цілому збірник дає можливість об'єктивно говорити про досягнення та складності у вивченні краєзнавчих проблем Поділля.

Праці, вміщені у збірнику, підготовлені досвідченими та молодими дослідниками, які працюють в різних регіонах України над проблемами Подільського краю, відображають загальну тенденцію поглибленого вивчення краєзнавчих питань. Саме такий підхід до вивчення Поділля вважав головним В. Д. Отамановський.

Статті подано в авторських редакціях.

Іменний та географічний покажчики уклав та написав передмову до збірника, В. А. Косаківський.

Редакційна колегія висловлює щире подяку усім, хто консультаціями, порадами та практичною допомогою сприяв підготовці до друку цієї праці: співробітникам обласної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва — Шпильовій Л. М., Авраменко Г. М., Кізян О. І., Іваховій С. Г.; працівникам видавничої фірми «Континент Прим» — Бочковій В. Б., Шлеймович М. С; викладачам педінституту — Гусєву С. О., Тростогону М. А.

Маємо надію, що виданий збірник не стане останнім, а перетвориться у щорічник.